

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓

วันอังคารที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงการคลัง นางสาวอารีย์ วรรณษาเจริญกุล (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย	กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย นายไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ (ผู้แทน) ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นางสาวกอบสิริ เอี่ยมสุรีย์ (ผู้แทน) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๗. อัยการสูงสุด นายยุทธพงษ์ อภิรรัตน์รังษี (ผู้แทน) รองอธิบดีอัยการ	กรรมการ
๘. เจ้ากรมพระธรรมนูญ พลเอก ประชาพัฒน์ วัจนะรัตน์	กรรมการ
๙. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรี คมกฤษ ใสสืบข่าว (ผู้แทน) ผู้บังคับการกองคดีอาญา	กรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายปกรณ นิลประพันธ์	กรรมการ

๒๗. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	เลขานุการ
๒๘. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวนันทศรีมี เทพดลไชย	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นางสาวสุพรรณณี ประเสริฐทองกร	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม	ติตราชการ
--------------------------	-----------

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. รองศาสตราจารย์วิรัช อัมระपाल	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒. นางสาวดวงดาว เกียรติพิศาลสกุล	หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี
๓. นายทศพนธ์ นรทัศน์	สำนักงานศาลปกครอง
๔. นายชัช บุญเงิน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๕. นายถวิล โอทอง	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๖. นายศุภสิทธิ์ ฟองสมุทร	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๗. นายชาติรี จันทร์เพ็ญ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘. นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางชัตติยา รัตนดิลก	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นายไชยสุวัฒน์ ฤงเงิน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นางสาวปริยานุช จริงจิตร	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นางสาวเปรมมิศา หนูเรืองงาม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นางประชุมภร นนท์ธีระสวัสดิ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาวปริยานุช สันติวงษ์	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. นางสุพิชฌาย์ ญาณวรสิทธิ์เดช นุชทัต	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๖. นางสาวชีวีรัตน์ สุ่มงคล	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๗. นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๒
ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตามที่ได้มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนา
การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๒ นั้น ฝ่ายเลขานุการ
ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวไปยังคณะกรรมการฯ เรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ โดยมี
กรรมการประสานขอแก้ไขรายงานการประชุม จำนวน ๑ ท่าน คือ เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง ขอแก้ไข
และปรับถ้อยคำในรายงานการประชุม ในหน้า ๑๓ ย่อหน้าที่ ๓ ดังนี้

/จากเดิม...

จากเดิม “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางคดีปกครองของศาลปกครองเพิ่งเริ่มดำเนินการ ซึ่งให้เฉพาะตุลาการทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการไกล่เกลี่ยเป็นหลักก่อน ยังไม่ได้ขยายวงไปถึงภาคราชการอื่นๆ หรือภาคประชาชน และได้มีข้อสังเกตในเรื่องของการกำกับ ติดตาม ประเมินผลที่ทางคณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทรับไปดำเนินการนั้นเป็นภารกิจที่ค่อนข้างใหญ่เพราะได้เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการฝึกอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานได้ จึงควรวางระบบการติดตาม ประเมินผลไว้ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเข้มข้นในการอบรมของแต่ละหน่วยงาน และคุณภาพของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งมีผลทำให้คดีที่จะขึ้นสู่ศาลมีปริมาณที่ลดน้อยลงได้”

แก้ไขเป็น “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองของศาลปกครอง อยู่ในระยะเริ่มต้นตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ตุลาการศาลปกครองทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และได้มีข้อสังเกตในเรื่องของการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดอบรมหลักสูตรการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ทางคณะกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทรับไปดำเนินการนั้นเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะได้เปิดโอกาสให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการฝึกอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของหน่วยงานได้ จึงควรวางระบบ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลไว้ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพการจัดการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยงาน และคุณภาพของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทซึ่งมีผลทำให้คดีที่จะขึ้นสู่ศาลมีปริมาณที่ลดน้อยลงได้”

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้แก้ไขรายงานการประชุมดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินงาน ๖ กรอบ ได้แก่ (๑) กระบวนการยุติธรรม (๒) กฎหมาย (๓) การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม (๔) การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (๕) ตัวชี้วัดและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (๖) คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ดังนี้

กรอบที่ ๑ กระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) กพยช. ได้มีมติเห็นชอบและให้จัดส่งร่างแผนแม่บทฯ ไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อพิจารณากลับกรอกร่างแผนแม่บทฯ ต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งร่างแผนแม่บทฯ ไป สศช. เพื่อพิจารณากลับกรอกร่างตามแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จากนั้น สศช. ได้มีหนังสือแจ้งมติที่ประชุมสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีมติเห็นชอบในหลักการของร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕) และให้สำนักงานกิจการยุติธรรมดำเนินการเสนอร่างแผนแม่บทฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง

/ต่อไป ...

ต่อไป ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรมได้ส่งร่างแผนแม่บทฯ ให้คณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยเมื่อผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีจะมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบแนวทางสำหรับความร่วมมือในการบริหารงานยุติธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมต่อไป

๒. สถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ในคราวการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ กพยช. ได้มีมติรับทราบและให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกราบเรียนนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมเสนอต่อ นายกรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว และนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายได้พัฒนาเครื่องมือวัดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม และจะได้นำข้อมูลความเชื่อมั่นไปพัฒนาการดำเนินงานและวางแผนการจัดสรรงบประมาณ โดยในระยะเริ่มต้นของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๓ และจะได้รายงานผลการดำเนินงานให้ กพยช. ทราบต่อไป

๓. การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ในคราวการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๒ กพยช. ได้มีมติเห็นชอบให้รับรองหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ของคณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และหลักสูตร “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท” ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยของสำนักงานศาลยุติธรรม และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการส่งเสริม พัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กำกับ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรอบรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไปใช้ และรายงานผลการดำเนินงานให้ กพยช. ทราบต่อไป

กรอบที่ ๒ กฎหมาย ประกอบด้วย ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. การพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

๑.๑ การพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลและการติดตามการบังคับใช้กฎหมาย หรือ Law Enforcement Indicators : LEI ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้นำเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายไปทดลองประเมินกฎหมาย ได้แก่ พ.ร.บ. การคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่าผลการประเมินพระราชบัญญัติดังกล่าวผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โดยเครื่องมือดังกล่าวสามารถใช้ประเมินผลและติดตามการบังคับใช้กฎหมายได้เป็นอย่างดี แต่ยังคงต้องมีการปรับหลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัดบางประการเพื่อให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จะนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้ประเมินพระราชบัญญัติจำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๒ การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมสำหรับผู้กระทำความผิด เมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถไปประกอบอาชีพได้ สำหรับรายละเอียดจะได้นำเสนอในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑

๑.๓ การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) เพื่อพัฒนามาตรการให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำระหว่างประเทศในการนำมาตราการลงโทษระดับกลาง (Intermediate Sanctions) มาปรับใช้ในประเทศไทย ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการยกร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการพัฒนาร่างกฎหมายดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป

๒. การเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้และสร้างวัฒนธรรมการยอมรับกฎหมายให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ภายหลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเผยแพร่กฎหมายแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และจัดโครงการขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายและสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ (ปี ๒) รหัสให้ความรู้เคลื่อนที่ “ชื่นใจคนไทยรู้กฎหมาย” ใน ๕ ภูมิภาค

กรอบที่ ๓ การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. แนวทางขับเคลื่อนชุดโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม ได้พัฒนาชุดโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งแบ่งเป็น ๓ กรอบ ดังนี้ ๑) ชุดโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามแนวทางการป้องกันอาชญากรรม (การป้องกันอาชญากรรมก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม) “ชุดโครงการวิจัยเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการก่ออาชญากรรม” ๒) ชุดโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามแนวทางการป้องกันอาชญากรรม (การป้องกันอาชญากรรมระหว่างเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม) “ชุดโครงการวิจัยเพื่อการค้นหาผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม” ๓) ชุดโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมตามแนวทางการป้องกันอาชญากรรม (การป้องกันอาชญากรรมหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม) “ชุดโครงการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ”

๒. แนวทางการนำงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมไปใช้ประโยชน์ (Guideline) โดยแบ่งเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานให้ทุน สำหรับผู้ทำวิจัย และสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ขึ้น โดยคาดว่าแนวทางดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไป

กรอบที่ ๔ การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. แนวทางการส่งเสริมค่านิยมร่วม คุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน กพยช. ได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ๓ แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ ๑ การสร้างการรับรู้ค่านิยมร่วมในการปฏิบัติหน้าที่และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ดีและชัดเจน แนวทางที่ ๒ การกระตุ้นพฤติกรรมบริการให้บริการและการใช้อำนาจหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม แนวทางที่ ๓ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรอย่างต่อเนื่องและการบริหารงานระดับองค์กรให้มีมาตรฐาน

๒. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการได้จัดทำโครงการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านผู้บังคับใช้กฎหมายขึ้น โดยโครงการดังกล่าวนี้เป็นการศึกษาร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และกฎหมายใหม่ หรือที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทแวดล้อมและการพัฒนาบุคลากรในปัจจุบัน

กรอบที่ ๕ ตัวชี้วัดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ๓ เรื่อง ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) เวอร์ชัน ๒.๐ เป็นกรอบการกำกับดูแลข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานภายใต้ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปผลักดัน และดำเนินการในการกำกับดูแลข้อมูล รวมถึงติดตามการบริหารจัดการข้อมูลให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลต่อคุณภาพความมั่นคงปลอดภัย และบูรณาการข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ส่งผลให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน เป็นการยกระดับการดำเนินงานภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพเกิดการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐในกระบวนการยุติธรรมเข้าด้วยกันสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของประเทศ

๒. แนวทางการดำเนินงานอันเนื่องมาจากกฎหมายใหม่ สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ร่าง พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. .... และจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) เพื่อรองรับการประกาศใช้เรียบร้อยแล้ว

๓. ข้อเสนอการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีหลักการสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) เข้าถึง หมายถึงการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (๒) เทียบตรง หมายถึงการมีจิตสำนึกที่ซื่อสัตย์ (๓) ไม่ล่าช้า หมายถึงการอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว (๔) ประสิทธิภาพ หมายถึงการสะท้อนถึงการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีทั้งหมด ๗ ชุด ๒๑ ตัวชี้วัด

กรอบที่ ๖ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ภายหลังจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้เกิดการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งและจัดประชุม กพยจ. ครบทั้ง ๗๖ จังหวัด และในเรื่องของการขอรับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจังหวัดที่ได้รับงบประมาณเชิงบูรณาการในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดลพบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น รวมเป็นงบประมาณจำนวน ๑๐,๗๕๗,๒๐๔ บาท

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้กล่าวชื่นชมการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม ในการสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนที่ดำเนินการด้วยความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ที่สังคมให้ความสนใจ เช่น การให้ความรู้ในกรณีการนับวันต้องโทษจำคุกที่ถูกต้อง เป็นต้น นอกจากนี้ การดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับพื้นที่นั้นสำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดสรรงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็น Digital Court คือการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้นับสนุนการปฏิบัติงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพ

มติที่ประชุม รับทราบผลการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๒ ความคืบหน้า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานความคืบหน้า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ ว่าในคราวประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้เห็นชอบ (ร่าง) แผนแม่บทฯ และจัดส่งให้แก่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อพิจารณากลับกรองตามแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยสาระสำคัญของแผนแม่บทแบ่งเป็น ๕ ยุทธศาสตร์ ๑๙ แนวทาง ๒๕ แผนงาน ๕๐ โครงการสำคัญ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่งและพาณิชย์ และทางปกครอง ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและยุทธศาสตร์ที่ ๕ การขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล จากนั้น สศช. ได้แจ้งข้อมูลและความคิดเห็นต่อร่างแผนแม่บทฯ ใน ๒ ประเด็นหลัก คือ เมื่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานเจ้าของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติจะต้องดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระของแผนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมประเด็นต่างๆ ฝ่ายเลขานุการได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมและจัดส่ง (ร่าง) แผนแม่บทฯ ให้ สศช. พิจารณาตามขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ สศช. ได้มีหนังสือที่ นร ๑๑๐๘/๗๑๙๙ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ แจ้งว่าสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) แผนแม่บทฯ และให้ดำเนินการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีได้

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดการประชุมเมื่อวันที่ ๖ และ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ เพื่อให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๒ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้ร่วมกันกำหนดโครงการสำคัญ (Flagship) ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนดังกล่าว โดยได้มีการหยิบยกโครงการสำคัญตาม (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ให้เป็นโครงการสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้วยแล้ว

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนภายหลังจากการประกาศใช้นั้น ฝ่ายเลขานุการจะเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางดำเนินงาน รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการเสนอค่าของงบประมาณในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ และขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship) ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของ (ร่าง) แผนแม่บทฯ และมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศ โดยใช้กลไก กพยช. ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการประสาน สนับสนุน ติดตามประเมินผล เพื่อการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ไปสู่การปฏิบัติและรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง

/ประเด็น ...

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้สอบถามเพิ่มเติมถึงความแตกต่างระหว่างโครงการสำคัญ (Flagship) ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๓ กับโครงการสำคัญ (Flagship) ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๒. ฝ่ายเลขานุการ ได้ชี้แจงว่าการกำหนดโครงการสำคัญ (Flagship) ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาตินั้นทางฝ่ายเลขานุการได้ตรวจสอบ และอ้างอิงโครงการที่มีความสอดคล้องกับโครงการสำคัญ (Flagship) ของแผนที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น รวมถึงโครงการสำคัญอื่นๆที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอ นอกจากนี้ยังมีโครงการบางส่วนที่ตอบสนองต่อเป้าหมายเฉพาะที่แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติต้องการที่จะมุ่งเน้น เช่น การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ กระบวนการยุติธรรมทางเลือก เป็นต้น

๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงการสำคัญ (Flagship) ในการสร้างเสริมทุกภาคส่วนในสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนและหน้าที่พลเมือง ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ของแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ว่าหน่วยงานที่จะสามารถขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือกระทรวงยุติธรรมจึงอาจพิจารณาเป็นเจ้าภาพร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว

มติที่ประชุม รับทราบความคืบหน้า (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของคณะกรรมการไปพิจารณา

๓.๓ สถานการณ์และแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานสถานการณ์และแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำโดยใช้ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ดังนี้

๑. สถานการณ์จำนวนผู้ต้องขังในประเทศไทย

สถิติผู้อยู่ในเรือนจำทั่วประเทศ จำนวน ๓๗๔,๐๕๒ คน ประกอบด้วย ผู้ต้องราชทัณฑ์ จำนวน ๓๖๔,๔๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๔ และผู้รอการตรวจพิสูจน์ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ จำนวน ๙,๕๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ทั้งนี้ ในจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ ๓๖๔,๔๘๘ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๔ สามารถจำแนกเพิ่มเติมได้ ดังนี้

- ผู้ต้องขังชาย จำนวน ๓๑๗,๑๒๑ คน ผู้ต้องขังหญิง จำนวน ๔๗,๓๖๗ คน
- นักโทษเด็ดขาด จำนวน ๓๐๑,๙๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๗๑
- ผู้ต้องขังระหว่าง จำนวน ๕๙,๖๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๖
- เยาวชนที่ฝากขัง ผู้ถูกกักกัน และผู้ต้องกักขัง จำนวน ๒,๘๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗

นอกจากนี้ เมื่อจำแนกตามฐานความผิดแล้ว พบว่า ผู้ต้องขังจำนวน ๒๘๘,๖๔๘ คน หรือร้อยละ ๗๙.๑๙ เป็นผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรม และผู้ต้องขังจำนวน ๗๕,๘๔๐ คน หรือร้อยละ ๒๐.๘๑ เป็นผู้ต้องขังในคดีทั่วไป ซึ่งจากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังในเรือนจำมีจำนวนมากกว่าพื้นที่คุมขังหรือเกินอัตราความจุมาตรฐานของเรือนจำที่จะสามารถรองรับได้ และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรได้รับการแก้ไขทั้งระบบ อาทิ ด้านโครงสร้างกฎหมาย ด้านการบริหารงานยุติธรรม ทั้งยังต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ในชั้นก่อน ระหว่าง และหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมถึงภาคประชาสังคม

/และภาคประชาชน ...

และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขให้คุณภาพชีวิตการอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นไปอย่างเหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน ยกกระดับมาตรฐานในการดูแลและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักสากล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) จึงได้มีข้อสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหาความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเร่งกำหนดแนวทางและดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับขนาดพื้นที่เรือนนอนของผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศ มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๓๐๕,๓๑๒.๔๒ ตารางเมตร สามารถรองรับผู้ต้องขังได้ในจำนวน ๒๕๔,๓๐๒ คน ในขณะที่ปัจจุบันมีผู้ต้องขังมากถึงประมาณ ๓๗๐,๐๐๐ คน โดยเมื่อเทียบอัตราส่วนพื้นที่นอนสำหรับผู้ต้องขังจะพบว่า ผู้ต้องขังชายมีพื้นที่ ๑.๒ ตารางเมตรต่อคน และผู้ต้องขังหญิงมีพื้นที่ ๑.๑ ตารางเมตรต่อคน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังในเรือนจำมีจำนวนมากกว่าพื้นที่คุมขังหรือเกินอัตราความจุมาตรฐานของเรือนจำที่จะสามารถรองรับผู้ต้องขังได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้คุมทั่วประเทศกับจำนวนผู้ต้องขังแล้ว พบว่าปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำนวน ๑๑,๖๗๙ คน คิดเป็นอัตราส่วนโดยประมาณ ๑ ต่อ ๓๐ ทำให้เกิดความยากลำบากในการปกครองของเจ้าหน้าที่และการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้กรมราชทัณฑ์ต้องเผชิญกับปัญหาพื้นฐานด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การควบคุมผู้ต้องขัง การแก้ไขปัญหาพหุมิติ สัย การอบรมฝึ กวิชาวชิพ ตลอดจนเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างถูกต้องเหมาะสม และเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับนโยบายทางอาญาด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรม การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และการคืนคนดีสู่สังคมซึ่งเป็นงานภาพรวมของกระบวนการยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ตามคำสั่ง ที่ ๒๕๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒ เพื่อดำเนินการกำหนดมาตรการแนวทางหรือแผนปฏิบัติงาน และบูรณาการแก้ไขปัญหาความแออัดในเรือนจำอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน โดยในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการกำหนดแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งแนวทางดังกล่าวมีสาระสำคัญประกอบด้วย ๕ กรอบ ดังนี้

กรอบที่ ๑ กฎหมาย เป็นการพิจารณากฎหมายในเชิงระบบตั้งแต่กระบวนการป้องกันมิให้คนเข้าสู่เรือนจำ การกำหนดมาตรการทางเลือกอื่นแทนการจำคุก การหาสถานที่อื่นแทนการจำคุก การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานเรือนจำเพื่อให้เกิดกระบวนการจำแนกและคัดกรองผู้ต้องขังชั้นดีให้ได้รับการลดโทษ พักโทษ รวมไปถึงมาตรการทางกฎหมายอื่นๆ เมื่อผู้กระทำความผิดได้พ้นโทษเพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับตัวและไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้กฎหมายหลัก ๗ ฉบับ ดังนี้

๑. กฎหมายไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒)
๒. กฎหมายการโอนตัวนักโทษต่างประเทศ (พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๘)
๓. กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
๔. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
๕. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(เพิ่มโทษระดับกลาง ม.๑๘/๑)

๖. ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ....
๗. ร่างพระราชกฤษฎีกามาตรการทางภาษีสำหรับนายจ้างและผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้พ้นโทษ

/กรอบที่ ๒...

กรอบที่ ๒ พักโทษ ลดโทษ และการใช้เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) เป็นกระบวนการสำคัญที่จะลดความแออัดในเรือนจำของผู้ต้องขังในประเภทต่าง ๆ ผ่านการปล่อยตัวชั่วคราว (ผู้ต้องขังระหว่าง) การคุมประพฤติ (รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ) และการพักการลงโทษทั้งแบบปกติและแบบเหตุพิเศษ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวทาง ๒ หัวข้อหลัก ได้แก่ (๑) การใช้ EM ใน ๓ มิติ คือ ปล่อยตัวชั่วคราว (ผู้ต้องขังระหว่าง) คุมประพฤติ (รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ) และพักการลงโทษ (๒) เพิ่มเงื่อนไขหรือกลุ่มเป้าหมายในการพักการลงโทษ

กรอบที่ ๓ อาชีพ และการสร้างเรือนจำรูปแบบใหม่ เป็นการกำหนดแนวทางการสร้างอาชีพ รวมไปถึงการสร้างเรือนจำรูปแบบใหม่เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดของผู้ต้องขัง และความต้องการของผู้ประกอบการ หรือตลาดแรงงาน เพื่อให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษได้เตรียมพร้อมทั้งในด้านสภาพจิตใจและการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดก่อนที่จะออกจากเรือนจำ รวมไปถึงการปรับปรุงสภาพเรือนนอนเพื่อลดความแออัดในเรือนจำในเบื้องต้น โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวทาง ๒ หัวข้อหลัก ได้แก่ (๑) การสร้างงานที่เหมาะสม เช่น เกษตรกรรม ปศุสัตว์ อุตสาหกรรม บริการ ฯ (เน้นคนและอาชีพ) (๒) เรือนจำโครงสร้างเบา/ เรือนจำเฉพาะทาง/ การสร้างศูนย์ฝึกอาชีพครบวงจร (เน้นเรือนจำ)

กรอบที่ ๔ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยที่ผู้ติดยาเสพติด ถือเป็นกลุ่มผู้ต้องขังหลักในเรือนจำ จึงควรได้มีการปรับปรุงและบูรณาการเพื่อบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพทั้งในระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ นอกเหนือจากแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อปรับปรุงระบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว ต้องมีการปรับปรุงระยะเวลาการตรวจพิสูจน์ กำหนดสถานที่หรือมาตรการควบคุมตัวเพื่อรอตรวจพิสูจน์ ระบบติดตามและประเมินผล กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักและที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาหลักสูตรบำบัดรักษา การเพิ่มโอกาสแก่ผู้เสพในการเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้การปรับปรุงการบำบัดฟื้นฟู ทั้งในระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ

กรอบที่ ๕ การป้องกันยาเสพติด นอกเหนือจากการดำเนินงานทั้ง ๔ กรอบแล้ว การป้องกันมิให้มีผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะในคดียาเสพติด จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการคู่ขนานไปพร้อมกัน การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันยาเสพติด จึงต้องมีการกำหนดแนวทางการสนับสนุนการป้องกันยาเสพติดระดับชุมชน/หมู่บ้าน การจัดทำโครงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเป้าหมายระยะแรก โดยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันยาเสพติด

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการได้เสนอรายงานสถานการณ์และแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ให้คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันผลักดันการแก้ไขปัญหาตามกรอบที่กำหนดไว้ รวมถึงใช้รายงานสถานการณ์ดังกล่าวเป็นแผนและแนวทางในการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นฐานการขอรับสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการใน ๒ เรื่องสำคัญในระยะเริ่มแรก ได้แก่ การปรับปรุงเพิ่มพื้นที่นอนในห้องขังให้เป็น ๒ ชั้น สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วประเทศเพื่อบรรเทาความแออัด และการจัดหาเครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ดังนี้

๑. รับทราบสถานการณ์และแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

๒. ให้กระทรวงยุติธรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรม) นำสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำไปพิจารณาทบทวนร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานประมาณ เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำให้เหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อบูรณาการการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ โดยให้นำความเห็นของ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้ง ข้อเสนอของสำนักงานประมาณ ไปพิจารณาประกอบการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย แล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พิจารณา เพื่อให้การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวสอดคล้องเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณพัฒน์พงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ได้มีข้อสังเกตในการส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของผู้ต้องขังอันจะนำไปสู่การลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องขังในคดีความผิดไม่ร้ายแรง อาจพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อจ้างงานผู้พ้นโทษทำอาหารเพื่อจัดส่งในเรือนจำทั่วประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในลักษณะวิสาหกิจเพื่อสังคมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับการกระทำผิดบางประเภทที่สามารถใช้มาตรการอื่นแทนได้ และให้คงเหลือกฎหมายที่มีโทษทางอาญาไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็น

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการเสนอความเห็นทางกฎหมายของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญานั้น ควรวิเคราะห์ให้มีการกำหนดโทษจำคุกเฉพาะที่จำเป็นหรือการใช้มาตรการทางเลือกอื่น เพื่อตอบสนองสภาพปัญหากฎหมายทำให้มีผู้ต้องขังจำนวนมาก และสามารถช่วยลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำด้วย

๓. รองประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลที่ประชุมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำผิดในคดียาเสพติดที่กฎหมายระบุโทษขั้นต่ำไว้ ซึ่งแนวทางในการดำเนินงานที่จะลดจำนวนผู้ต้องขังในคดียาเสพติดได้ อาจพิจารณาไม่ใช้โทษขั้นต่ำแต่ให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการพิพากษาลงโทษให้มีความเหมาะสมกับการทำความผิดได้ นอกจากนี้อัตราส่วนของผู้ต้องขังในเรือนจำต่อประชากรที่มีความเหมาะสม อาจพิจารณาเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลเพื่อหาเกณฑ์ของอัตราส่วนที่สามารถยอมรับได้

๔. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ กรอบที่ ๓ อาชีพ และการสร้างเรือนจำรูปแบบใหม่ ควรมุ่งเน้นการสร้างงานที่เหมาะสมเพิ่มเติมโดยเฉพาะทักษะทางคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน รวมถึงการผลักดันให้มีการใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นอัยการให้มากขึ้นซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๕. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย การคัดกรองและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมซึ่งเป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ในเรือนจำ ควรมีความแตกต่างกับผู้กระทำความผิดอื่นๆ เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมกระทำผิดซ้ำและกลับเข้าไปรับโทษในเรือนจำอีก

มติที่ประชุม รับทราบสถานการณ์และแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตจากที่ประชุมไปพิจารณา ดังนี้

๑. การจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อจ้างงานผู้พ้นโทษทำอาหารเพื่อจัดส่งในเรือนจำทั่วประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในลักษณะวิสาหกิจเพื่อสังคมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. แนวทางการเสนอความเห็นทางกฎหมายของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญานั้น ควรวิเคราะห์ให้มีการกำหนดโทษจำคุกเฉพาะที่จำเป็นหรือการใช้มาตรการทางเลือกอื่น เพื่อตอบสนองสภาพปัญหากฎหมายทำให้มีผู้ต้องขังจำนวนมาก และสามารถช่วยลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำด้วย

๓. แนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ กรอบที่ ๓ อาชีพ และการสร้างเรือนจำรูปแบบใหม่ ควรมุ่งเน้นการสร้างงานที่เหมาะสม โดยเฉพาะทักษะทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

๔. การผลักดันให้มีการใช้ดุลยพินิจส่งไม่ฟ้องคดีทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นอัยการให้มากขึ้นซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๕. การคัดกรองและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมซึ่งเป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ในเรือนจำควรมีความแตกต่างกับผู้กระทำความผิดอื่นๆ เพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ (ร่าง) พระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ....

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่าปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคม โดยเฉพาะการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงานหรือสถานประกอบการที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนภายหลังการพ้นโทษมาแล้ว คือ การที่บุคคลเหล่านั้นมีประวัติอาชญากรรมติดตัวที่ยากแก่การที่สังคมหรือผู้ครอบงำจะวางใจรับเข้าทำงาน อันเป็นเหตุให้ผู้เคยต้องโทษหรือเคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ในขณะที่เดียวกันการเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีความจำเป็นต้องเก็บและใช้ข้อมูลดังกล่าวในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติ อย่างไรก็ตาม กพยช. ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการประวัติอาชญากรรมดังกล่าว จึงได้มีมติมอบหมายคณะกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ศึกษาการจัดการข้อมูลประวัติการกระทำผิด และพัฒนาเป็นร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... เพื่อให้เป็นกฎหมายกลางในการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม และให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมให้เป็นไปในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน

การดำเนินการของฝ่ายเลขานุการได้ทำการศึกษาข้อมูลทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม ประกอบกับการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... ซึ่งมีหลักการสำคัญเพื่อพัฒนาระบบ

การบริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา โดยกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม รวมทั้งกำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด สาระสำคัญและรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... ประกอบด้วย ๗ ส่วนสำคัญ ได้แก่ บททั่วไป คำนิยาม หมวด ๑ การจัดการประวัติอาชญากรรมและนายทะเบียน หมวด ๒ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม หมวด ๓ การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม หมวด ๔ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล โดยมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๑. บททั่วไป กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ให้ใช้บังคับแก่การใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมในระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งได้เก็บรวบรวมไว้เพื่อการพิจารณาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี รวมทั้งการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้จะกระทำมิได้เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เปิดเผยได้ (ร่างมาตรา ๔)

๒. คำนิยาม กำหนดนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา นิยามคำว่า “นายทะเบียน” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมและให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๕)

๓. หมวด ๑ การจัดการประวัติอาชญากรรมและนายทะเบียน กำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมมีหน้าที่และอำนาจในการรวบรวม จัดเก็บ เปิดเผย ไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม แก้ไขปรับปรุงประวัติอาชญากรรม ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ จัดให้มีระบบรักษาความลับและความปลอดภัย พร้อมทั้งกำหนดให้นายทะเบียนคนหนึ่งทำหน้าที่จัดการประวัติอาชญากรรม และมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรม โดยคำสั่งของนายทะเบียนให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๗ และ ๘)

๔. หมวด ๒ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม

(๑) กำหนดให้สามารถเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ หรือต่อเปิดเผยต่อหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ รวมถึงการขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาต โดยให้ร้องขอต่อนายทะเบียน สำหรับการเปิดเผยกรณีอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๙ และ ๑๐)

(๒) กำหนดฐานความผิดที่ต้องมีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นซึ่งกระทำโดยเจตนา ช่มชืดกระทำชำเรา กระทำอนาจารเฉพาะเป็นการกระทำกับเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะเป็นการกระทำกับเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป รวมถึงความผิดตามกฎหมายอื่นให้กำหนดในกฎกระทรวง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังกำหนดความผิดบางประเภทไว้ในกฎกระทรวงโดยคำนึงถึงลักษณะและพฤติการณ์เป็นหลักที่ต้องมีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดสื่อลามกอนาจารเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉ้อโกงประชาชน ความมั่นคงในราชอาณาจักร การก่อการร้าย ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเฉพาะการผลิต จำหน่าย นำเข้าและส่งออก เป็นต้น (ร่างมาตรา ๑๑ และ ๑๒)

๕. หมวด ๓ การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม กำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในกรณีเจ้าของประวัติซึ่งได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษา และศาลมีคำพิพากษาในความผิดที่กระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท รวมถึงให้เจ้าของประวัติมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของประวัติอาชญากรรมของตนได้ (ร่างมาตรา ๑๓ และ ๑๔)

๖. หมวด ๔ บทกำหนดโทษ กำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ บทลงโทษ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการเก็บ ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ทำการใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ, บทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีหน้าที่หรือบุคคลทั่วไปที่ล่วงรู้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมของผู้อื่นและนำไปใช้ หรือเปิดเผย โดยมีชอบด้วยกฎหมาย โดยทำให้เจ้าของประวัติเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และบทลงโทษสำหรับบุคคลที่ล่วงรู้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่พ้นแล้วตามมาตรา ๑๓ และนำไปใช้หรือเปิดเผย โดยทำให้เจ้าของประวัติเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๕, ๑๖ และ ๑๗)

๗. บทเฉพาะกาล เพื่อให้การพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานที่มีประวัติอาชญากรรมดำเนินการต่อไปได้แต่ต้องเป็นการเปิดเผยในกรณีเจ้าของประวัติมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ การดำเนินการควรมุ่งเน้นถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ และต้องสร้างให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมกับการให้โอกาสผู้กระทำความผิด

๑.๒ การกำหนดนิยามคำว่าประวัติอาชญากรรมที่กำหนดเฉพาะข้อมูลของบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญานั้น อาจจะไม่ครอบคลุมเนื่องจากประวัติอาชญากรรมจะเริ่มตั้งแต่ชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุม สอบสวน ชั้นอัยการในการสั่งฟ้อง/ไม่ฟ้อง เป็นต้น นอกจากนี้ การตรวจสอบประวัติอาชญากรรมเพื่อเข้ารับราชการของสำนักงานศาลยุติธรรมจะตรวจสอบตั้งแต่ในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเคยถูกจับกุมหรือดำเนินคดีหรือไม่

๑.๓ ในมาตรา ๓ ที่บัญญัติว่าบรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทนนั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ ในมาตรา ๘๔ บัญญัติไว้ว่าเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใดๆ นั้น ไม่สอดคล้องกับร่าง พ.ร.บ. ประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... ดังกล่าวที่ใช้ฐานความผิดเป็นตัวกำหนดในการพิจารณาเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม

๑.๔ ในมาตรา ๘ ที่บัญญัติว่าให้นายทะเบียนรับผิดชอบในการจัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม และมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ คำสั่งของนายทะเบียนให้เป็นที่สุดนั้นถึงที่สุดแก่ฝ่ายบริหาร ไม่ได้ตัด

/สิทธิในการ...

สิทธิในการฟ้องร้องต่อศาลจึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าสามารถฟ้องร้องได้ที่ศาลใดเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระบบของศาลยุติธรรม

๑.๕ ระบบฐานข้อมูลที่จะรองรับการจัดเก็บประวัติอาชญากรรม ปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดเก็บข้อมูลคำพิพากษาในฐานข้อมูล Big Data ให้เป็นปัจจุบันและมีความพยายามในการจัดเก็บย้อนหลังโดยการนำเทคโนโลยี Blockchain มาประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บซึ่งอาจจะสามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๒. ผู้แทนอัยการสูงสุด ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการกำหนดคุณสมบัติของพนักงานอัยการจะตรวจสอบประวัติอาชญากรรมในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหลักเช่นเดียวกับสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งถ้ากำหนดนิยามเฉพาะที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดอาจจะทำให้การจัดเก็บประวัติอาชญากรรมไม่ครอบคลุมทั้งระบบ

๓. นายกสภานายความ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าจากประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งต่างๆ นั้นในการตรวจสอบประวัติจะพิจารณาครอบคลุมตั้งแต่ประวัติในอดีตและประวัติอาชญากรรม ซึ่งในการกำหนดให้เปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมเฉพาะคดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นต้องมีความชัดเจนในการดำเนินงานตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว

๔. ผู้แทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยกองทะเบียนประวัติอาชญากรรมมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องใน ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้กระทำความผิดเพื่อบันทึกข้อมูลและการพิจารณาเพิ่มโทษตามกฎหมาย (๒) การขอตรวจสอบประวัติของผู้ที่ต้องการสมัครเข้ารับราชการหรือสมัครงาน และ (๓) การตรวจสอบการกระทำความผิด เช่น ตรวจสอบลายนิ้วมือแฝงในที่เกิดเหตุซึ่งจะตรวจสอบจากการพิมพ์ลายนิ้วมือที่บันทึกไว้ในระบบ ส่วนในประเด็นการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัตินั้นเป็นไปตามระเบียบ เช่น การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนจะไม่ลงในประวัติ และในกรณีที่อัยการสั่งไม่ฟ้อง และศาลมีคำพิพากษาแล้วจะทำการบันทึกไว้และรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อไป

๕. เจ้ากรมพระธรรมนูญ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าในส่วนของกรมพระธรรมนูญได้ดำเนินการเรื่องการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมใน ๒ ส่วน คือ (๑) การพิจารณาบุคคลเข้ารับราชการซึ่งจะใช้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมของทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ (๒) การใช้อำนาจหน้าที่ของศาลทหารในส่วนของการดำเนินการดำเนินงานของศาลทหารในการออกหมาย หรือการแจ้งผลคดีเป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกับสำนักงานศาลยุติธรรม นอกจากนี้ในกรณีบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำความผิดและมีอัตราโทษจำคุกเกิน ๓ ปี จะถูกส่งไปควบคุมตัวที่กรมราชทัณฑ์ ส่วนกรณีจำคุกไม่เกิน ๓ ปีจะควบคุมตัวที่เรือนจำทหาร

๖. ประธานกรรมการ ได้มีข้อสอบถามเพิ่มเติม ดังนี้

๖.๑ การกำหนดนิยามคำว่าประวัติอาชญากรรมที่กำหนดเฉพาะที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญานั้นรวมถึงศาลทหารด้วยหรือไม่

๖.๒ ระบบการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมในปัจจุบันมีการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างไรบ้าง

๖.๓ การเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมนั้นเป็นไปด้วยวัตถุประสงค์ใดและมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

๖.๔ ความเป็นไปได้ในการจัดเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรมทั้งระบบ รวมถึงการมีศูนย์รวมข้อมูลประวัติการกระทำความผิดที่เป็นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องง่ายต่อการตรวจสอบประวัติ

๗. ฝ่ายเลขานุการ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าหลักการของเรื่องดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้พันโทฯไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคม โดยเฉพาะการไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากการที่บุคคลเหล่านั้นมีประวัติอาชญากรรมติดตัว แต่การดำเนินการต้องกำหนดแนวทางที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้กลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติ ซึ่งจากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานของต่างประเทศพบว่าหลักการของการบันทึกประวัติอาชญากรรมนั้นจะกระทำเมื่อศาลตัดสินว่ากระทำความผิดแล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรรมหรือหน่วยงานอื่นๆ จัดเก็บในระหว่างการสอบสวนนั้นเป็นข้อมูลการกระทำความผิดในทางอาญา ซึ่งร่าง พ.ร.บ. ประวัติอาชญากรรมฉบับนี้จะไม่กระทบกับข้อมูลประวัติการกระทำความผิดที่หน่วยงานต่างๆ จำเป็นต้องใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน แต่สิ่งสำคัญคือการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องมีความชัดเจนว่าเป็นผู้ที่กระทำความผิดจริงหรือไม่ จึงเป็นที่มาของการกำหนดค่านิยมที่กำหนดเฉพาะบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญาเท่านั้น นอกจากนี้ ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวได้กำหนดว่าจะไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อพ้นระยะเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษา

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการยังได้ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรมในปัจจุบันทางกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้เก็บข้อมูลและกรณีมีผู้ต้องการตรวจสอบประวัติให้ยื่นคำขอเพื่อดำเนินการตามระเบียบ ส่วนการส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่ต้องดำเนินงานต่อเนื่องอาจจะไม่เป็นปัจจุบันเนื่องจากการส่งข้อมูลจะมีห้วงเวลากำหนด ซึ่งถ้าให้ข้อมูลประวัติการกระทำความผิดเป็นข้อมูลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยศาลเป็นผู้บันทึกข้อมูลก็จะสามารถทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๘. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อที่ประชุมในหลักสำคัญของประวัติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพื่อการป้องกันสังคมโดยในปัจจุบันจากสภาพปัญหาที่เกิดความแออัดในเรือนจำส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้พันโทฯไม่สามารถกลับไปประกอบอาชีพและใช้ชีวิตในสังคมได้ การสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมกับการให้โอกาสผู้กระทำความผิดจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง การระบุว่าบุคคลมีประวัติอาชญากรรมจึงต้องมีความชัดเจนซึ่งในต่างประเทศจะพิจารณาจากการที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วเท่านั้น ส่วนในประเด็นการปกป้องสังคมจะต้องจำแนกผู้ต้องขังคดีทั่วไปและคดีร้ายแรง รวมถึงจำแนกประเภทของความผิดที่จะกำหนดว่าความผิดใดบ้างที่จะไม่เปิดเผยและความผิดใดบ้างที่จำเป็นจะต้องเปิดเผย และที่สำคัญคือจะต้องระบุในร่าง พ.ร.บ. ประวัติอาชญากรรมให้ชัดเจนว่าจะไม่กระทบกับกฎหมายอื่นๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ หลักการในการให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้บันทึกข้อมูลจะทำให้ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้นซึ่งข้อมูลของสำนักงานศาลยุติธรรมจะเป็นข้อมูลสุดท้ายที่มีความครบถ้วน เนื่องจากบางกรณีเมื่อตรวจสอบประวัติอาชญากรรมแล้วพบว่าเฉพาะข้อมูลการจับกุม ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการพิพากษาของศาลทำให้กระทบต่อสิทธิบางอย่างของเจ้าของประวัติ

๙. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในประเด็นการถ่ายโอนข้อมูลย้อนหลังว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร เนื่องจากทะเบียนประวัติมีความจำเป็นทั้งในขั้นพนักงานสอบสวนและในขั้นหลังการพิจารณาคดีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดที่จะมีการนำข้อมูลไปใช้ค่อนข้างมากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมี พ.ร.บ. ประวัติอาชญากรรม ซึ่งในมาตรา ๑๓ ที่บัญญัติว่าจะไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อพ้นระยะเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษานั้น ควรจะมีการกำหนดระยะเวลาลดหลั่นตามบทลงโทษที่ได้รับ เช่น โทษสถานเบา โทษสถานหนัก สำหรับในการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมตามกฎหมายฝรั่งเศสได้กำหนดไว้ ๓ ระดับ คือ (๑) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

/เป็นข้อมูล...

เป็นข้อมูลที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (๒) หน่วยงานราชการทั่วไป (๓) เจ้าของประวัติ ทั้งนี้ ในส่วนของการกำหนดให้ พ.ร.บ.ประวัติอาชญากรรมใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปนั้น มีข้อสังเกตว่าจะสามารถจัดทำระบรองรับและถ่ายโอนข้อมูลได้ทันหรือไม่

๑๐. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีข้อสังเกตว่าประวัติอาชญากรรมในชั้นพนักงานสอบสวนนั้นค่อนข้างมีความสมบูรณ์แต่ที่ยังขาดข้อมูลคือในชั้นที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดซึ่งมีความสำคัญในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ดังนั้นประเด็นความครบถ้วนของข้อมูลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ในประเด็นการล้างมลทินอาจมีการกำหนดให้ฐานความผิดบางประเภทไม่สามารถกระทำการล้างมลทินได้แม้จะถึงกำหนดระยะเวลา ๕ ปี

๑๑. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีข้อสังเกตว่าการนิยามคำว่าประวัติอาชญากรรมตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากโดยทั่วไปจะมีความคุ้นเคยกับทะเบียนประวัติอาชญากรรมที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ ซึ่งมีความแตกต่างจากรายละเอียดและสาระสำคัญของ พ.ร.บ. ที่เป็นการให้ความสำคัญกับข้อมูลประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดซึ่งมีคำพิพากษาถึงที่สุด จึงน่าจะเป็นประวัติผู้ต้องโทษในคดีอาญา จึงควรแยกประเภทให้ชัดเจน อย่างไรก็ตามประวัติอาชญากรรมทั้ง ๒ ประเภทต้องดำเนินการควบคู่กันและมีความสำคัญทั้งในแง่การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบประวัติ การรับบุตรบุญธรรม การออกใบอนุญาต เป็นต้น รวมถึงในการพิจารณาคดีของศาลก็สามารถนำข้อมูลประวัติอาชญากรรมดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาเพิ่ม ลดโทษหรือบรรเทาโทษได้ ซึ่งถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ก็จะทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์กับประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

๑๒. ผู้แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อมูลที่ประชุมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงมหาดไทยเป็นการบันทึกข้อมูลบัตรประชาชน และเมื่อต้องการตรวจสอบก็จะส่งเรื่องไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติและใช้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมในชั้นพนักงานสอบสวน ส่วนในคดีอาชญากรรมที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ (๑) การพักการลงโทษ จะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองลงพื้นที่สอดส่องดูแล และผู้ได้รับการพักการลงโทษจะต้องรายงานตัวตามกำหนด (๒) การดำเนินคดีอาญากรณีความผิดที่สามารถเปรียบเทียบโดยกำหนดค่าปรับ เช่น พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น ส่วนในเรื่องการตรวจสอบประวัติการกระทำผิดของผู้สมัครกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามคือต้องไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรมนั้นทางกระทรวงมหาดไทยจะตรวจสอบข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) พระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ในประเด็นการกำหนดค่านิยาม ฐานความผิด การกำหนดระยะเวลาของการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม บทกำหนดโทษ เสนอกระทรวงยุติธรรม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป

๔.๒ (ร่าง) รายงานประจำปี ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการได้รายงานต่อที่ประชุมว่าพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา ๑๐ (๘) และ ๑๖ (๖) ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการกำกับดูแลการ

/จัดทำรายงาน...

จัดทำรายงานประจำปี เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำร่างเนื้อหาารายงานประจำปี ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ รายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยเป็นการรวบรวมสถิติด้านการบริหารงานยุติธรรมที่สำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑ (๓ ปีย้อนหลัง) เช่น สถิติจำนวนคดีที่รับแจ้ง จับกุม และจำนวนผู้ต้องหาที่จับกุมได้ สถิติจำนวนคดีอาญาและคดีแพ่งในศาลชั้นต้น ทว่าราชอาณาจักร สถิติคดีรับเข้าและคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองชั้นต้น สถิติจำนวนผู้กระทำผิดซึ่งอยู่ในระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สถิติการให้บริการประชาชนของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) และอนุกรรมการ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๒.๑ ภาพรวมการดำเนินงานของ กพยช.

๒.๒ ภาพรวมการดำเนินงานของอนุกรรมการภายใต้ กพยช.

๒.๓ การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับ

จังหวัด

ส่วนที่ ๓ ผลการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการ (สำนักงานกิจการยุติธรรม) เพื่อสนับสนุนภารกิจของ กพยช. แบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

๓.๑ การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ ๑๗

๓.๒ วารสารกระบวนการยุติธรรม

๓.๓ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม

๓.๔ การขับเคลื่อนระบบงานยุติธรรมในมิติเชิงพื้นที่

๓.๕ การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก โดยเป็นการรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และองค์ประกอบของ กพยช. คณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. จำนวน ๙ คณะ โครงสร้างภายในสำนักงานกิจการยุติธรรม งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับสถิติคดีอาญาที่เข้าสู่การพิจารณาและคดีเสร็จไปของศาลเยาวชนและครอบครัวที่ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ว่าสาเหตุที่มีสถิติลดลงนั้นอาจเกิดจากปัญหาข้อกฎหมายในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่มีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน จึงควรพิจารณาแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

๒. เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ได้ขอแก้ไขข้อมูล ดังนี้

(๑) ข้อความ “แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)” แก้ไขเป็น “แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) (ในวาระแรก ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕))”

(๒) ข้อความ “ศูนย์ข้อมูลบริหารยุทธศาสตร์” แก้ไขเป็น “สำนักบริหารยุทธศาสตร์”

(๓) สถิติคดีแล้วเสร็จของศาลปกครองสูงสุดในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๔,๑๔๒ คดี แก้ไขเป็น ๔,๑๔๑ คดี

(๔) คดีค้างสะสม ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑,๙๖๒ คดี แก้ไขเป็น ๑๑,๙๖๓ คดี

มติที่ประชุม เห็นชอบ (ร่าง) รายงานประจำปี ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการปรับแก้ข้อมูลของสำนักงานศาลปกครอง และนำเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามขั้นตอนต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

๕.๑ ขอยกเลิกการผูกพันงบประมาณรายการค่าเช่าอุปกรณ์เครื่องมือติดตามตัว อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบควบคุมการทำงาน จำนวน ๔,๐๐๐ เครื่อง ตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๘๒๑๕ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ และขออนุมัติผูกพันงบประมาณ รายการค่าเช่าอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) พร้อมระบบที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง

ประธานกรรมการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าเรื่องดังกล่าวได้เข้าสู่การพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และมีมติเห็นชอบตามความเห็นของสำนักงาน ประมวล ทั้งนี้ ให้กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ) รับความเห็นของกระทรวงการคลัง และข้อสังเกตของกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ซึ่งความเห็นของสำนัก งบประมาณเห็นสมควรให้กระทรวงยุติธรรมนำความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติพิจารณา ตามนัยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ก่อนแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่ากระทรวงยุติธรรมโดย กรมคุมประพฤติได้จัดทำโครงการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้เพื่อเป็นมาตรการทางเลือกแทน การลงโทษจำคุก จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน ๘๗๗,๒๖๔,๓๔๐ บาท (แปดร้อย เจ็ดสิบเจ็ดล้านสองแสนหกหมื่นสี่พันสามร้อยสี่สิบบาทถ้วน) ระยะเวลาดำเนินการ ๓๐ เดือน ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้ต้องราชทัณฑ์ และผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งการคุม ประพฤติและการพักการลงโทษ ยังคงมีความจำเป็นในการใช้เครื่องมือติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) เพื่อสนับสนุนการลดความแออัดในเรือนจำ เป็นมาตรการทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก และสามารถสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับสังคมจากผู้กระทำผิด จึงมีความจำเป็นต้องจัดหา เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (EM) เพื่อรองรับการดำเนินการและเป็นไปตามแนวทางการลดความแออัด ของผู้ต้องขังในเรือนจำตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ที่รับทราบสถานการณ์และ แนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยเห็นควรให้กระทรวง ยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยคำนึงถึงการจัดหาในปริมาณที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการใช้ งานจริง ประสิทธิภาพการใช้งานความคุ้มค่า ความเหมาะสมของราคา รวมทั้งความโปร่งใสในการดำเนินการด้วย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ที่ได้กำหนดแนวทางในการ พัฒนามาตรการแทนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญา (Non - Custodial Measures) โดยเป็นแนวทาง หนึ่งในการส่งเสริมให้มีการนำเครื่องมือติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) มาใช้

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ประธานกรรมการ ได้ขอให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมนำเสนอข้อมูลการ ดำเนินงาน Digital Court ในการประชุม กพยช. ครั้งต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการ ยุติธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗๒. ผู้แทน...

๒. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าสำนักงานงบประมาณ เห็นชอบให้ดำเนินโครงการดังกล่าวในวงเงินงบประมาณ จำนวน ๗๖๔,๗๖๔,๒๐๐ บาท (เจ็ดร้อยหกสิบสี่ล้าน เจ็ดแสนหกหมื่นสี่พันสองร้อยบาทถ้วน) โดยเริ่มปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ในการจัดหา อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวพร้อมระบบที่เกี่ยวข้อง กระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุมประพฤติต้องคำนึงถึง คุณลักษณะ ประสิทธิภาพการใช้งานของอุปกรณ์ให้รองรับกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการบริหารจัดการให้เกิดความคุ้มค่ามีประสิทธิภาพและประโยชน์ สูงสุดเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการจัดการ ระบบคอมพิวเตอร์ภาครัฐที่ให้คำนึงถึงการดูแลข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และการใช้ศูนย์ข้อมูล (Data Center) ที่มีประสิทธิภาพในระดับสูงเพื่อรองรับการใช้งาน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว จำนวน ๓๐,๐๐๐ เครื่อง ดังกล่าว

๓. รองประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าในการกำหนด ระยะเวลาของการเข้าอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) เป็นระยะเวลา ๓๐ เดือน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ นั้น ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เป็นผู้รับจ้างจะต้องพัฒนา ระบบให้มีประสิทธิภาพและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

๔. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าสำนักงาน ศาลยุติธรรมได้ใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) เป็นปีที่ ๓ โดยการเข้า เนื่องจากเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงมีความเหมาะสมมากกว่าการซื้อ ทั้งนี้ ต้องประสานกับ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้รับจ้างให้พัฒนาข้อมูลและระบบให้ดีขึ้น ซึ่งอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ศาลยุติธรรมใช้เป็นลักษณะกำไลข้อเท้าที่ไม่สามารถถอดออกได้ และมีศูนย์ควบคุมและติดตามการปล่อยตัวชั่วคราว โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring Center) ทั่วประเทศ โดยมีการจัดอันดับศาลที่มีการ ใช้งานอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เพื่อกระตุ้นการใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

มติที่ประชุม รับทราบและเห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยมอบหมายให้กระทรวง ยุติธรรมดำเนินการเสนอความเห็นของ กพยช. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้รับรองรายงานการประชุมในวาระนี้ด้วยแล้ว

๕.๒ ขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อ กรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายโครงการจัดทำพื้นที่นอนเพิ่มสำหรับผู้ต้องขัง

ประธานกรรมการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าปัจจุบันมีผู้ต้องขังในความควบคุมดูแล ในเรือนจำทั่วประเทศทั้งสิ้น ๓๖๗,๓๗๐ คน ในขณะที่มีพื้นที่นอนที่สามารถรองรับผู้ต้องขังได้เพียง ๒๕๕,๗๗๗ คน ทำให้มีจำนวนผู้ต้องขังเกินความจุของพื้นที่นอน จำนวน ๑๑๑,๕๙๓ คน

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่ากระทรวงยุติธรรมโดย กรมราชทัณฑ์ได้เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น จำนวนเงิน ๑๗๘,๐๙๖,๕๕๕.๙๒ บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายโครงการจัดทำพื้นที่นอนเพิ่มสำหรับผู้ ต้องขัง โดยเป็นเรื่องที่เข้าข่ายจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและ การประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) และ (๑๑) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน ที่ ๖ การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ซึ่งจากสภาพปัญหาที่มีจำนวนผู้ต้องขังเกินความจุของพื้นที่นอน จำนวน ๑๑๑,๕๙๓ คน จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขเพื่อลดสภาพความแออัดในเรือนนอน และเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังให้ดีขึ้นสอดคล้องกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และข้อกำหนดขั้นต่ำ ขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานโดยไม่เลือกปฏิบัติ ด้วยการปรับปรุงพื้นที่ภายในห้องขังให้เป็นพื้นที่นอน ๒ ชั้นเพื่อเพิ่มพื้นที่นอนสำหรับผู้ต้องขัง

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าเรื่องดังกล่าวเป็นการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง กระทรวงยุติธรรมต้องมีหนังสือถึงสำนักงบประมาณเพื่อพิจารณาเสนอนายกรัฐมนตรีให้พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายงบกลางก่อนแล้วจึงเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

๒. ผู้แทนสำนักงบประมาณ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่าการจัดทำพื้นที่นอนเพิ่มสำหรับผู้ต้องขังจะช่วยบรรเทาปัญหาความแออัดในเรือนจำ ซึ่งสำนักงบประมาณไม่ขัดข้องในหลักการ โดยในการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางให้กรมราชทัณฑ์พิจารณาถึงความจำเป็น และความพร้อมในการดำเนินงาน รวมถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ในแต่ละเรือนจำด้วย

มติที่ประชุม เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือถึงสำนักงบประมาณ เพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้รับรองรายงานการประชุมในวาระนี้ด้วยแล้ว

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

(นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวปรียานุช จริงจิตร)
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการ
พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายวัลลภ นาคบัว)
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม